

## СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Станимир Петров Илиев

доцент от професионално направление „Национална сигурност”,  
член на научно жури, утвърдено със Заповед № 178/30.01.2026 г. на ректора на  
Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград, в процедура за  
заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление  
9.1. „Национална сигурност“ по обявен конкурс в ДВ бр. 107 от 12.12.2026 г.

### **1. Предмет на рецензиране и автобиографични данни**

Определен съм за член в научно жури със заповед рег. № 178/30.01.2026 г. на ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград във връзка с обявен в ДВ бр. 107 от 12.12.2026 г. конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

С решение на заседание на научното жури съм определен за изготвяне на становище.

В обявения конкурс в ДВ бр. 107 от 12.12.2026 г. участва един кандидат-доц. д.н. Спас Ангелов Ташев – доцент в катедра „Национална сигурност и публична администрация“ на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

За участие в конкурса, кандидатът е представил всички изискващи се документи, като:

- диплома за образователна и научна степен „доктор“ и „доктор на науките“;
- свидетелство за заемане на академичната длъжност „доцент“;
- справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и допълнителни изисквания съгласно Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“;
- справка за научните резултати и цитиранията на кандидата;
- справка за професионалния стаж;
- списък на научните трудове в т.ч. хабилитационен труд;
- други документи удостоверяващи изпълнението на изискванията на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ както и участието в дейности пряко кореспондиращи с изискванията на конкурса.

Така представените документи (на хартиен и електронен носител) са съгласно изискванията на заповед рег. № 178/30.01.2026 г. на ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ относно обявяването на конкурса и в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му.

Доц. д.н. Спас Ташев е доктор на науките в областта на историята и археологията в Института за изследване на населението и човека при БАН, където през 2025 година успешно защитава дисертационен труд „Българските общности в Албания и Косово. Обществено-политически процеси и демографски последици (1913-2023)“. От 2013 г. е назначен на академичната длъжност „асистент“ като Изследовател на демографските и миграционните процеси в секция „Възпроизводствени процеси и структури на населението“, департамент „Демография“ към БАН, където последователно е заемал различни позиции до настоящата длъжност като Ръководител на департамент „Демография“. От 2022 г. до настоящия момент е назначен на академичната длъжност „доцент“ в катедра „Национална сигурност и публична администрация“ на Югозападен университет „Неофит Рилски“. Притежава богата експертиза и опит в държавната администрация на България и Европейския парламент.

Интересите на кандидата са фокусирани върху областта на демографската и миграционна политика като специфична част от управлението на сигурността. В своите изследвания той постоянно предпочита идеята за прагматична защита на този нематериален защитен интерес и необходимостта от преосмисляне на догмата на демографската политика. Участва в много проекти и изследвания на този проблем в рамките на Института за изследване на населението и човека при БАН и Югозападен университет „Неофит Рилски“.

## **2. Актуалност и обща характеристика на научната продукция**

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „професор“, доц. д.н. Спас Ташев във връзка с обявения конкурс е представил коректен списък за научната си продукция след присъдената научна степен „доцент“, непредставени в други процедури за заемане на академични длъжности или за получаване на научни степени.

Хабилитационния труд с който кандидата кандидатства е свързан с неговите професионални интереси и опит. Озаглавен „Демографската и социалната сигурност на България през първата половина на XXI век“, авторът консолидира теоретичните основи и приложните методи във взаимодействието между демографските процеси и

националната сигурност на България. Тя съчетава обща теория (предмети на изследване, следи, идентификация, методология) със стандартизирани изследователски методи в областта на демографията и институционални модели за управление на риска и оперативни препоръки за държавната политика, съгласувани с европейските норми.

Проблемите, които се разглеждат в научните трудове на доц. д.н. Спас Ташев са свързани с една от най-актуалните въпроси в България и Европейския съюз, а именно демография и миграция. Отчитайки случилите се събития през последните десетилетия, демографската криза и увеличението имиграционен натиск към България и Европа представляват заплаха към всички държави членки на ЕС, които за в бъдеще ще определят проблемите свързани с териториалната цялост и националната идентичност на страната ни и държавите членки. Географското разположение и геополитическо статукво на България, като държава намираща се на периферията на ЕС с ясна отговорност по охраната на външните граници на ЕС подчертават още по силно актуалността на проблемите свързани с миграцията.

Изборът на темата в представената монография по начало е детерминиран от трайните научни интереси на кандидата към въпросите за демографската политика и състояние на населението на Европа. Професионалният интерес рефлектира в цялото изследване. Като научен изследовател, доц. д.н. Спас Ташев се отличава с доказани способности за самостоятелно научно мислене, критичен анализ, логично и обосновано дефиниране и отстояване на научни тези. Всички тези качества се откриват в представената за рецензиране научна продукция. Следва да се подчертае интердисциплинарният подход в изследването, което безспорно е негово голямо достойнство. Заключениеята направени от кандидата за в бъдеще биха могли да бъдат от особена полза при преподаването на редица учебни дисциплини, както и провеждане на отделни курсове. Монографичният труд се характеризира и с наличие на практическа стойност, което може да се илюстрира чрез реални проблеми, свързани с демографските и социалните процеси в България през първата половина на XXI век през призмата на националната сигурност и да очертае техните дългосрочни последици в ЕС.

Представените публикации, посочените цитирания и участията на доц. д.н. Спас Ташев в различни научни колективи за разработване на стратегически и доктринални документи в областта на сигурността са в съответствие с изискванията за минимални национални изисквания, съгласно разпоредбите на чл. 26 от ЗРАСРБ.

В заключение бих искал да подчертая, че не установих и не съм получавал какъвто и да е сигнал за плагиатство или недостоверност на представените в конкурса от кандидата научни публикации.

### **3. Педагогическа дейност**

Кандидатът е водещ преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“ по учебни дисциплини даващи базови знания, умения и компетенции за въпросите свързани с демографската политика и сигурност. Като преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“ води следните учебни дисциплини: „Демографска политика за сигурност“, „Мениджмънт на извънредните ситуации“, „Глобализация и регионална сигурност“, „Сравнителна публична администрация“ и „Нова и най-нова история на България“.

Професионално е участвал в няколко изследователски проекта, вариращи от институционални до проекти в рамките на международни такива. Участвал е в изготвянето на анализ на състоянието на българските общности зад граница и разработване на политики, законопроекти, експертни доклади и други документи, ориентирани към задълбочаване на контактите между България и българите по света.

Оценявам положително преподавателската работа на доц. д.н. Спас Ташев, отчитайки и неговата аудиторна заетост, както и научни ръководства на дипломанти и докторанти.

### **4. Оценка на приносите в научната продукция**

Доцент д.н. Спас Ташев проявява необходимите качества като преподавател, изследовател и експерт. Основната част от неговите научни и научно-приложни изследвания, проучвания и интереси са посветени на проблемите свързани с националната сигурност в областта на миграцията и управлението на демографските кризи. В търсене на нови подходи и дори система за практическа реализация по разрешаване на проблемите на демографската и имиграционна сигурност, като поставя акцент върху анализа и оценката на риска чрез ангажиране на повече служби за сигурност, а не само отделни служби. Цялостната научна продукция и дейност на кандидата може да бъде отнесена към професионално направление „Национална сигурност“ с определени приноси свързани с:

- Проучване и анализиране на тенденциите в риска от настъпилите демографски проблеми в България и Европа. На базата на направен преглед на редица източници-литературни и законодателство, подробно са разгледани демографския риск, демографската уязвимост и демографската устойчивост. Установени са зависимости между тези понятия и подробно е разгледана тяхната взаимовръзка.

- В практико-приложен смисъл е изготвен актуален списък на основните стратегически документи на международно и национално ниво относно демографията и миграцията. Дава се предложение за стратегическа рамка за демографска сигурност. Формулирани са приложими институционални решения: централизирана координация, междусекторен модел с ранно предупреждение и регионален модел (вкл. демографски обсерватории) за системно управление на демографските рискове.

- Разработена е рискова система на демографските процеси, която влияе върху устойчивостта на държавата чрез човешкия капитал, институционалния капацитет, фискалната устойчивост, социалната кохезия и отбранителния потенциал; демографията е поставена в рамка на стратегическо планиране и управление на риска.

- Разработен е оригинален алгоритъм за установяване на български произход, съчетаващ историко-институционална отправна точка (Екзархийска принадлежност и плебисцити), две нива на демографски анализ и разграничение „българин“/„лице от български произход“, приложимо при документални прекъсвания и асимилационен натиск.

- Други представени в Справка за оригинални научни приноси от кандидата.

Бих си позволил да обърна на вниманието на членовете на научното жури върху достойнствата на научните трудове на доц. д.н. Спас Ташев, които свидетелстват за задълбочаване на научните му търсения. В тях кандидатът е изследвал теоретичните и правни аспекти на посочените проблеми като обобщава основните дефиниции, прави оригинални класификации, обосновава идеи за идентифициране на основните рискове и заплахи за сигурността и диференциране на видовете анализи на риска и други вследствие демографската криза на населението в България и Европа.

Разсъжденията на доц. д.н. Спас Ташев, публикувани в авторитетни издания, имат висока приложна стойност. Писани по време на неговото творчество и научно развитие те винаги са концентрирани върху актуални проблеми и са свързани с конкретен ангажимент на кандидата като учен и изследовател.

## **5. Критични бележки и препоръки**

Вземайки в предвид дългогодишния професионален опит по посочените вече в настоящата рецензия проблеми на изследване от кандидата, както и цялостната му творческа дейност, посочените предимства и приноси в рецензията нямам бележки и препоръки.

## **6. Заключение**

Въз основа на горенаписаното и като имам в предвид правно определените критерии и показатели за заемане на академичната длъжност „професор”, мога да направя следното заключение:

Представената научна продукция от кандидатът, доц. д.н. Спас Ташев съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря напълно на условията и изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Цялостната научна продукция е безспорно доказателство за професионалната компетентност на автора му и неговата способност за оригинална научно-изследователска дейност, характеризираща се със значими и оригинални научни приноси. Преценявайки съвкупно представените научни публикации, посветени на изключително актуални и практически значими теми, в качеството ми на член на научното жури по чл. 29а, ал. 1 от ЗРАСРБ, давам положителна оценка на кандидата, доц. д.н. Спас Ташев за заемане на академичната длъжност „професор”.

Изготвил:

Доц. д-р Станимир Илиев

27.02.2026 г.

София

## OPINION

by Associate Professor Stanimir Petrov Iliev, PhD

docent from the professional field "National Security", member of the scientific jury, approved by Order No. 178/30.01.2026 of the Rector of Southwestern University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, in a procedure for occupying the academic position of "professor" in professional field 9.1. "National Security" according to a competition announced in the State Gazette, issue 107/12.12.2026

### **1. Review subject and candidate biographical data**

I have been appointed as a member of the scientific jury by order reg. No. 178/30.01.2026 of the rector of the South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad in connection with a competition announced in the State Gazette No. 107 of 12.12.2026 for the academic position of "professor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security".

By a decision of a meeting of the scientific jury, I have been appointed to prepare an opinion.

In the competition announced in the State Gazette No. 107 of 12.12.2026, one candidate, Assoc. Prof., D.Sc. Spas Angelov Tashev - Associate Professor in the Department of "National Security and Public Administration" of the South-West University "Neofit Rilski".

To participate in the competition, the candidate has submitted all required documents, such as:

- diploma for the educational and scientific degree "doctor" and "doctor of sciences";
- certificate of holding the academic position "associate professor";
- certificate of fulfillment of the minimum national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and additional requirements according to the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the Southwestern University "Neofit Rilski";
- certificate of the candidate's scientific results and citations;
- certificate of professional experience;
- list of scientific works including habilitation work;

- other documents certifying the fulfillment of the requirements of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the Southwestern University "Neofit Rilski" as well as participation in activities directly corresponding to the requirements of the competition.

The documents thus submitted (on paper and electronic media) are in accordance with the requirements of Order Reg. No. 178/30.01.2026 of the Rector of South-West University "Neofit Rilski" regarding the announcement of the competition and in accordance with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Implementation. Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev is a Doctor of Science in the field of history and archaeology at the Institute for Population and Human Research at the Bulgarian Science Agency, where in 2025 he successfully defended his dissertation "Bulgarian Communities in Albania and Kosovo. Socio-political Processes and Demographic Consequences (1913-2023)". Since 2013, he has been appointed to the academic position of "Assistant" as a Researcher of Demographic and Migration Processes in the Section "Reproductive Processes and Population Structures", Department "Demography" at the Bulgarian Science Agency, where he has successively held various positions until his current position as Head of the Department of Demography. From 2022 to the present, he has been appointed to the academic position of "Associate Professor" in the Department of "National Security and Public Administration" of the South-West University "Neofit Rilski". He has extensive expertise and experience in the state administration of Bulgaria and the European Parliament.

The candidate's interests are focused on the field of demographic and migration policy as a specific part of security management. In his research, he consistently prefers the idea of pragmatic protection of this intangible protected interest and the need to rethink the dogma of demographic policy. He participates in many projects and studies on this problem within the Institute for Population and Human Research at the Bulgarian Science Agency and Southwestern University "Neofit Rilski".

## **2. Actuality and general characteristics of the scientific production**

The candidate for the academic position of "professor", Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev, in connection with the announced competition, has submitted a correct list of his scientific production after the awarded scientific degree of "associate professor", not presented in other procedures for holding academic positions or obtaining scientific degrees.

The habilitation work with which the candidate applies is related to his professional interests and experience. Entitled "The Demographic and Social Security of Bulgaria in the First Half of the 21st Century", the author consolidates the theoretical foundations and applied methods in the interaction between demographic processes and the national security of Bulgaria. It combines general theory (subjects of study, traces, identification, methodology) with standardized research methods in the field of demography and institutional models for risk management and operational recommendations for state policy, coordinated with European norms.

The problems that are considered in the scientific works of Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev are related to one of the most topical issues in Bulgaria and the European Union, namely demography and migration. Considering the events that have occurred in recent decades, the demographic crisis and the increased immigration pressure on Bulgaria and Europe pose a threat to all member states of the European Union, which in the future will determine the problems related to the territorial integrity and national identity of our country and the member states. The geographical location and geopolitical status of Bulgaria, as a country located on the periphery of the EU with a clear responsibility for protecting the external borders of the European Union, emphasize even more the relevance of the problems related to migration.

The choice of the topic in the presented monograph is initially determined by the candidate's long-standing scientific interests in issues of demographic policy and the state of the population of Europe. The professional interest is reflected in the entire study. As a scientific researcher, Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev is distinguished by proven abilities for independent scientific thinking, critical analysis, logical and justified definition and defense of scientific theses. All these qualities are found in the scientific production submitted for review. It should be emphasized the interdisciplinary approach in the study, which is undoubtedly its great merit. The conclusions made by the candidate in the future could be of particular use in teaching a number of academic disciplines, as well as conducting individual courses. The monographic work is also characterized by the presence of practical value, which can be illustrated by real problems related to demographic and social processes in Bulgaria in the first half of the 21st century through the prism of national security and outline their long-term consequences in the EU.

The presented publications, the indicated citations and the participation of Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev in various scientific teams for the development of strategic and doctrinal documents in the field of security are in accordance with the requirements for minimum

national requirements, according to the provisions of Art. 2b of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

In conclusion, I would like to emphasize that I have not identified and have not received any signal of plagiarism or unreliability of the scientific publications submitted by the candidate in the competition.

### **3. Pedagogical activity**

The candidate is a leading lecturer at Southwestern University "Neofit Rilski" in academic disciplines providing basic knowledge, skills and competencies on issues related to demographic policy and security. As a lecturer at Southwestern University "Neofit Rilski" he leads the following academic disciplines: "Demographic Security Policy", "Emergency Management", "Globalization and Regional Security", "Comparative Public Administration" and "New and Recent History of Bulgaria".

He has professionally participated in several research projects, ranging from institutional to projects within international ones. He has participated in the preparation of an analysis of the state of Bulgarian communities abroad and the development of policies, draft laws, expert reports and other documents oriented towards deepening contacts between Bulgaria and Bulgarians around the world.

I positively assess the teaching work of Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev, taking into account his classroom work, as well as scientific supervision of graduate and doctoral students.

### **4. Main contributions (scientific and scientific-applied) and results: characterization and evaluation**

Associate Professor, PhD Spas Tashev demonstrates the necessary qualities as a teacher, researcher and expert. The main part of his scientific and applied research, studies and interests are devoted to problems related to national security in the field of migration and management of demographic crises. In search of new approaches and even a system for practical implementation to resolve the problems of demographic and immigration security, by emphasizing the analysis and assessment of risk by engaging more security services, and not just individual services. The candidate's overall scientific production and activity can be attributed to the professional field of "National Security" with certain contributions related to:

- Study and analysis of trends in the risk of demographic problems in Bulgaria and Europe. Based on a review of a number of sources - literary and legislative, demographic risk, demographic vulnerability and demographic sustainability have been examined in detail. Dependencies between these concepts have been established and their interrelationship has been examined in detail.

- In a practical and applied sense, an up-to-date list of the main strategic documents at the international and national level on demography and migration has been prepared. A proposal for a strategic framework for demographic security is given. Applicable institutional solutions have been formulated: centralized coordination, an intersectoral model with early warning and a regional model (incl. demographic observatories) for the systematic management of demographic risks.

- A risk system of demographic processes has been developed, which affects the sustainability of the state through human capital, institutional capacity, fiscal sustainability, social cohesion and defense potential; demography is placed within the framework of strategic planning and risk management.

- An original algorithm for establishing Bulgarian origin has been developed, combining a historical-institutional starting point (Exarchate affiliation and plebiscites), two levels of demographic analysis and the distinction "Bulgarian"/"person of Bulgarian origin", applicable in the event of documentary interruptions and assimilation pressure.

- Others presented in the Reference for original scientific contributions by the candidate.

I would like to draw the attention of the members of the scientific jury to the merits of the scientific works of Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev, which testify to the deepening of his scientific research. In them, the candidate has studied the theoretical and legal aspects of the indicated problems by summarizing the main definitions, making original classifications, substantiating ideas for identifying the main risks and threats to security and differentiating the types of risk analysis and others as a result of the demographic crisis of the population in Bulgaria and Europe.

The reflections of Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev, published in authoritative publications, have a high applied value. Written during his creative and scientific development, they are always focused on current problems and are related to the specific commitment of the candidate as a scientist and researcher.

## **5. Critical notes and recommendations**

Taking into account the candidate's many years of professional experience on the research problems already mentioned in this review, as well as his overall creative activity, the advantages and contributions mentioned in the review, I have no comments or recommendations.

## **6. Conclusion**

Based on the above and having in mind the legally defined criteria and indicators for holding the academic position of "professor", I can make the following conclusion:

The scientific production presented by the candidate, Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev contains scientific and applied scientific results that represent an original contribution to science and fully meets the conditions and requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

The entire scientific production is indisputable evidence of the professional competence of its author and his ability for original scientific research activity, characterized by significant and original scientific contributions. Evaluating the scientific publications presented collectively, dedicated to extremely topical and practically significant topics, in my capacity as a member of the scientific jury under Art. 29a, para. 1 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, I give a positive assessment to the candidate, Assoc. Prof. Dr. Spas Tashev for holding the academic position of "professor".

Prepared:

Assoc. Prof. Stanimir Iliev, PhD

27.02.2026

Sofia